

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ЕТАПІВ ВИПУСКНОЇ АТЕСТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУPREPARATION FOR THE STAGES OF THE FINAL CERTIFICATION OF HIGHER
MEDICAL EDUCATION STUDENTS IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

В умовах сьогодення перед вітчизняними медичними закладами вищої освіти постає важливе завдання не допустити зниження якості вищої медичної освіти та забезпечити максимально сприятливі та безпечні умови навчання майбутніх медиків. Одним із складників системи забезпечення якості вищої освіти є атестація здобувачів вищої освіти.

Іспит «КРОК» – стандартизований тест із фундаментальних та клінічних дисциплін, що перевіряє досягнення компетентностей здобувачами фахової передвищої, вищої освіти, визначених вимогами стандартів фахової передвищої, вищої освіти, розроблений державним некомерційним підприємством «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України». ОСКІ – це іспит, яким оцінюється готовність випускника до провадження професійної діяльності відповідно до вимог стандарту вищої освіти шляхом демонстрування практичних (клінічних) компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті або на моделі. В умовах воєнного стану освітній процес в Україні зазнав значних змін, зокрема її у питанні проведення випускної атестації. Основними викликами є безпека студентів і викладачів, обмежений доступ до освітніх ресурсів, нестабільний зв'язок та необхідність адаптації методів оцінювання. Залишається невирішеною проблема методичного підходу не проведення, а підготовки до всіх етапів випускної атестації, яка буде оптимальною для закладу вищої освіти, його викладачів та безпосередньо для майбутніх лікарів. Підготування до ліцензійних іспитів потребує особливої уваги в умовах воєнного стану, змішаного формату навчання та постійних змін інформаційного середовища. Метою цієї статті є оцінка якості заходів щодо підготовки до всіх етапів випускної атестації в Одеському національному медичному університеті за допомогою проведеного анкетування безпосередньо студентів випускного курсу медичного, міжнародного та стоматологічного факультетів. Здобувачі вказують на необхідність покращення консультацій та підвищення їхньої якості, а також на важливість практичної підготовки через пробні іспити та симуляції. Вони також пропонують вдосконалити навчальні матеріали та алгоритми, а також залучити до процесу підготовки викладачів із досвідом. Багато пропозицій спрямовані на те, щоб зробити підготовку більш системною та інтегрованою в навчальний процес. Анкетування є достатньо об'єктивним методом оцінки якості підготовки до ліцензійних іспитів з точки зору здобувачів. На підставі отрима-

ної інформації може бути розроблений план коригувальних дій для подальшого покращення якості підготовки до випускної атестації, обов'язково повинен враховуватися психологічний стан студентів – можуть бути запропоновані додаткові консультації та проведення психологічна підтримка.

Ключові слова: підготовка до випускної атестації, ліцензійний іспит «Крок», об'єктивний структурований клінічний іспит ОСКІ.

In today's conditions, domestic medical institutions of higher education face an important task: to prevent a decrease in the quality of higher medical education and to ensure the most favorable and safe conditions for the training of future doctors. One of the components of the system for ensuring the quality of higher education is the certification of higher education applicants. The «KROK» exam is a standardized test in fundamental and clinical disciplines that verifies the achievement of competencies by applicants for professional pre-higher and higher education, determined by the requirements of the standards of professional pre-higher and higher education, developed by the state non-profit enterprise «Center for Testing Professional Competence of Specialists with Higher Education in the Fields of Training «Medicine» and «Pharmacy» under the Ministry of Health of Ukraine». OSKE is an exam that assesses the readiness of a graduate to conduct professional activities in accordance with the requirements of the higher education standard by demonstrating practical (clinical) components of professional competence on a real object or on a model.

Under martial law, the educational process in Ukraine has undergone significant changes, including in the issue of conducting final certification. The main challenges are the safety of students and teachers, limited access to educational resources, unstable communication, and the need to adapt assessment methods. The problem of a methodological approach not to conducting, but to preparing for all stages of final certification, which will be optimal for the higher education institution, its teachers, and directly for future doctors, remains unresolved. Preparation for licensing exams requires special attention in conditions of martial law, a mixed format of education, and constant changes in the information environment. The purpose of this article is to assess the quality of measures for preparing for all stages of the final certification at Odessa National Medical University by means of a survey conducted directly among the students of the final course of the medical, international and dental faculties. Applicants point out the need to improve consultations and increase their quality, as well as the importance of practical training through mock exams and simulations. They also suggest improving training materials and

УДК 61:378"364"(043.2)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/82.1.11>

Анненкова І.П.,
докт. пед. наук,
начальник навчального відділу,
професор кафедри менеджменту
охорони здоров'я
Одеського національного
медичного університету

Бурячківський Е.С.,
канд. мед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи, доцент кафедри
гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом
судової медицини
Одеського національного
медичного університету

Петровський Ю.Ю.,
канд. мед. наук,
в.о. начальника навчально-виробничого комплексу інноваційних
технологій навчання, доцент кафедри
симуляційних медичних технологій
Одеського національного
медичного університету

Усиченко К.М.,
канд. мед. наук,
керівник сектору забезпечення якості
освіти, доцент кафедри інфекційних
хвороб з курсом дерматовенерології
Одеського національного
медичного університету

algorithms, as well as involving experienced teachers in the training process. Many proposals are aimed at making training more systematic and integrated into the educational process. Questionnaires are a fairly objective method of assessing the quality of preparation for licensing exams from the point of view of applicants. Based on the information received, a corrective

action plan can be developed to further improve the quality of preparation for the final certification, the psychological state of students must be taken into account – additional consultations and psychological support can be offered.

Key words: preparation for the final certification, Krok licensing exam, objective structured clinical examination OSCE.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах сьогодення перед вітчизняними медичними закладами вищої освіти постає важливе завдання не допустити зниження якості вищої медичної освіти та забезпечити максимально сприятливі та безпечні умови навчання майбутніх медиків. Одним із складників системи забезпечення якості вищої освіти є атестація здобувачів вищої освіти.

Порядок і процедуру атестації здобувачів вищої освіти за спеціальністю І2 «Медицина» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», що окреслюють права та відповідальність усіх його учасників, унормовано в Законі України «Про освіту», Законі України «Про вищу освіту», Постановах КМУ від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», від 28 березня 2018 р. № 334 «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступенів фахової передвищої освіти та вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я», від 19.05.2021 року № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту», наказах МОЗ України від 19 лютого 2019 року № 419 «Про затвердження Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів», від 24 травня 2024 року № 900 «Про затвердження Змін до Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів», стандарті вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України від 08 листопада 2021 року № 1197.

Відповідно до частини 1 статті 6 Закону України «Про вищу освіту» атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту [1].

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програми результати навчання) або окремих освітніх компонентів [1].

Атестація осіб на другому (магістерському) рівнях вищої освіти за медичними спеціальностями галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» включає єдиний державний кваліфікаційний іспит (далі – ЄДКІ), що проводиться в порядку, визначеному постановами Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. № 334, від 19.05.2021 року № 497.

Цей іспит впроваджено у 2019 році для забезпечення високого рівня підготовки медичних працівників та уніфікації стандартів їхньої освіти. Проходження ЄДКІ у сфері охорони здоров'я забезпечує єдині вимоги до рівня підготовки медичних фахівців, що є важливим для підвищення якості медичних послуг в Україні.

Постанова КМУ 19 травня 2021 року № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту» визначає «єдиний державний кваліфікаційний іспит» як стандартизовану форму здійснення контролю досягнення здобувачем освіти результатів навчання, визначених стандартом фахової передвищої або вищої освіти, та оцінювання таких результатів навчання [2].

Згідно з Постановою КМУ від 28 березня 2018 р. № 334 «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступенів фахової передвищої освіти та вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я» ЄДКІ для здобувачів ступеня вищої освіти магістр є обов'язковим компонентом індивідуального навчального плану і складається з таких компонентів, як інтегрований тестовий іспит «КРОК» (далі – іспит «КРОК»); об'єктивний структурований практичний (клінічний) іспит (далі – ОСП(К)І); міжнародний іспит з основ медицини; іспит з англійської мови професійного спрямування [2].

Основними засадами та принципами здійснення кваліфікаційного іспиту є: об'єктивність;

прозорість і публічність; незалежність; нетерпимість до проявів корупції та хабарництва; інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір; обов'язковість; єдність методики оцінювання результатів.

Іспит «КРОК» – стандартизований тест із фундаментальних та клінічних дисциплін, що перевіряє досягнення компетентностей здобувачами фахової передвищої, вищої освіти, визначених вимогами стандартів фахової передвищої, вищої освіти, розроблений державним некомерційним підприємством «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» (далі – Центр тестування при МОЗ) [3].

Іспит «КРОК» для здобувачів ступеня вищої освіти магістр проводиться в один або два тестових етапи – «КРОК 1» та «КРОК 2» за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація» Центром тестування при МОЗ, який є спеціально уповноваженим державним некомерційним підприємством для встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти [4]. В іспиті «КРОК» використовуються тестові завдання множинного вибору (Multiple Choice Question) з однією правильною відповіддю.

Іспит «КРОК 1» проводиться на третьому році навчання для здобувачів спеціальності «Медицина» й оцінює рівень професійної компетентності із загальнонаукових (фундаментальних) дисциплін. Тест містить 150 тестових завдань. Тривалість складання тестового іспиту для вітчизняних здобувачів освіти складає 2 години 30 хвилин.

У 2025 році тест «КРОК 1» має наступну структуру: біологія (6–8% тестових завдань від загальної кількості), нормальна анатомія (9–11%), гістологія (4–6%), нормальна фізіологія (13–17%), біологічна хімія (13–17%), патологічна фізіологія (13–17%), патологічна анатомія (10–14%), мікробіологія (7–9%), фармакологія (11–15%).

У 2025 році величина критерію «склав» затверджена наказом МОЗ України від 02.11.2023 № 1898 (зі змінами від 25.10.2024 № 1807) на рівні 64,0% правильних відповідей.

У 2026 році планується запровадити нову структуру тесту «КРОК 1», а саме: фундаментальні медико-біологічні знання (39,4%), система кровотворення й імунного захисту, кров (7,3%), центральна і периферична нервова система, органи чуття (7,3%), загальний покрив (шкіра та її деривати) (2%), опорно-руховий апарат (4%), дихальна система (8%), серцево-судинна система (10%), травна система (8%), сечова система (4%), репродуктивна система (4%), ендокринна система (6%).

Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Медицина» іспит з англійської мови професійного спрямування проводиться в один етап одночасно з проведенням іспиту «КРОК 1» на третьому році навчання з метою оцінювання рівня розуміння англійської мови професійного спрямування, зокрема термінології фундаментальних фахових дисциплін у процесі їх професійної підготовки, граматичних конструкцій англійської мови. Тест містить 50 тестових завдань, тривалість його складання – 1 година 40 хвилин. Величина критерію «склав» у 2025 році затверджена наказом МОЗ України від 02.11.2023 № 1898 (зі змінами від 25.10.2024 № 1807) на рівні 40,0% правильних відповідей [4].

Іспит «Крок 2» проводиться як другий етап ЄДКІ для здобувачів спеціальності «Медицина» на шостому році навчання з метою оцінювання рівня професійної компетентності із професійно орієнтованих (клінічних) дисциплін [4].

У 2025 році тест «КРОК 2» має наступну структуру: терапевтичний профіль (35–44%), хірургічний профіль (18–23%), педіатричний профіль (13–17%), акушерство та гінекологія (11–14%), гігієна, організація охорони здоров'я (11–14%) [8].

У 2025 році величина критерію «склав» наказом МОЗ України від 02.11.2023 № 1898 (зі змінами від 25.10.2024 № 1807) встановлена на рівні 64,0% правильних відповідей [4].

У 2026 році також планується запровадити нову структуру тесту для іспиту «КРОК 2», а саме: встановлення попереднього і клінічного діагнозу захворювання, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень з оцінкою їх результатів (46%); визначення принципів і характеру лікування та профілактики захворювань. Імунопрофілактика (34%); невідкладні стани, тактика надання екстреної і невідкладної медичної допомоги (20%) [4].

ОСП(К)І – це іспит, яким оцінюється готовність випускника до провадження професійної діяльності відповідно до вимог стандарту вищої освіти шляхом демонстрування практичних (клінічних) компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті (людина) або на моделі (фантом, муляж, симулятори тощо) [4].

В Одеському національному медичному університеті проводиться об'єктивний структурований клінічний іспит. Для його проведення в університеті утворюється екзаменаційна комісія, 25% з членів якої є представниками зовнішніх стейкхолдерів. Об'єктивність оцінювання забезпечується, зокрема, використанням чек-листів.

Процедура проведення ОСП(К)І унормовується наказом МОЗ України від 24.05.2024 № 900 «Про затвердження змін до Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів» [5].

Успішне проходження випускної атестації є важливим кроком для студента, оскільки воно підтверджує його готовність до самостійної професійної діяльності або подальшого навчання на вищих рівнях освіти.

В умовах воєнного стану освітній процес в Україні зазнав значних змін, зокрема й у питанні проведення випускної атестації. Основними викликами є безпека студентів і викладачів, обмежений доступ до освітніх ресурсів, нестабільний зв'язок та необхідність адаптації методів оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні джерела літератури висвітлюють питання проведення етапів випускної атестації майбутніх лікарів. Наприклад, висвітлюється можливість використання віртуальної клініки як інструменту для оцінки клінічних навичок за допомогою ситуаційних завдань у віртуальній реальності. Такий підхід усуває прогалини в клінічній практиці та забезпечує об'єктивну оцінку набутих навичок випускників, гарантуючи їхню належну підготовку до майбутньої медичної кар'єри. В значній кількості зарубіжних закладів вищої медичної освіти на етапі практичної частини атестації майбутніх лікарів використовуються стандартизовані або гібридні пацієнти для оцінки оволодіння компетентностями з хірургічних дисциплін [6]. Різні види опитувальників використовуються в якості інструменту оцінки заходів за участю здобувачів вищої освіти [7].

У статті Lazarus обговорюється випускний професійний іспит для студентів-медиків у Лестерській медичній школі, де для оцінювання використовуються реальні пацієнти. Пацієнти надають відгуки про роботу студентів-кандидатів, зосереджуючись на міжособистісних навичках та виконанні суто практичних навичок. Ці оцінки допомагають зрозуміти, як пацієнти сприймають компетентність студентів-медиків, які наближаються до фінальної атестації. Однак дослідження підкреслює необхідність для студентів керувати своєю тривогою та ефективно демонструвати професійну поведінку під час іспитів [8].

Багатьма зарубіжними авторами обговорюється інструмент оцінювання, заснований на Entrustable Professional Activities (EPAs) – довірених професійній діяльності, для оцінювання ефективності роботи на робочому місці студентів-медиків останнього року навчання. Цей інструмент має на меті вдосконалити процес підсумкової атестації, надаючи структурований метод оцінки готовності студентів до самостійної практичної діяльності. Зафіксувавши результати їхньої роботи в реальних умовах, інструмент оцінювання гарантує, що студенти відповідають необхідним компетенціям, необхідним для сертифікації, що в кінцевому підсумку покращує якість медичної освіти та результати навчання [9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але залишається невирішеною проблема методичного підходу не проведення, а підготовки до всіх етапів випускної атестації, яка буде оптимальною для закладу вищої освіти, його викладачів та безпосередньо для майбутніх лікарів. Підготування до ліцензійних іспитів потребує особливої уваги в умовах воєнного стану, змішаного формату навчання та постійних змін інформаційного середовища.

Метою цієї статті є оцінка якості заходів щодо підготовки до всіх етапів випускної атестації в Одеському національному медичному університеті за допомогою проведеного анкетування безпосередньо студентів випускного курсу медичного, міжнародного та стоматологічного факультетів.

Виклад основного матеріалу дослідження Опитування здобувачів вищої освіти щодо підготування до випускної атестації проводилось у січні 2025 року за допомогою Microsoft Forms, який є частиною сервісу Microsoft 365. Всього опитано 80 респондентів.

Для підготовки здобувачів вищої освіти до етапів випускної атестації були проведені консультації з провідних дисциплін викладачами кафедр (окремо з питань ліцензійного іспиту Крок та щодо опрацювання практичних навичок ОСКІ) [10]. Був створений медіабанк «Крок», який включає:

- колекцію буклетів центра тестування, що розміщена на офіційному сайті університету;
- онлайн-тестування з всіх дисциплін, що включені до ліцензійного іспиту; питання всіх дисциплін розподілені по темах, таким чином, при опрацюванні студент може з'ясувати з якої саме теми є необхідність додаткові зусилля.

Практично всі здобувачі вказували на необхідність тривалої підготовки до ліцензійних іспитів: 65% респондентів підкреслюють необхідність щоденного опрацювання матеріалу протягом навчального року, 44% – протягом 6 місяців (рис. 1).

На підставі відповідей респондентів був проведений аналіз користі різних ресурсів та заходів університету щодо підготовки до різних етапів випускної атестації.

Переважає більшість здобувачів віддавала перевагу використанню онлайн-ресурсів, зокрема онлайн-платформ-тренажерів, що свідчить про високу довіру до цифрових інструментів у підготовці до іспитів. Водночас традиційні методи підготовки, такі як паперові та електронні посібники, залишаються популярними, хоча й менш поширеними у порівнянні з онлайн-інструментами. Приватні курси підготовки виявилися менш затребуваними, що може свідчити про доступність та ефективність безкоштовних або більш доступних онлайн-ресурсів.

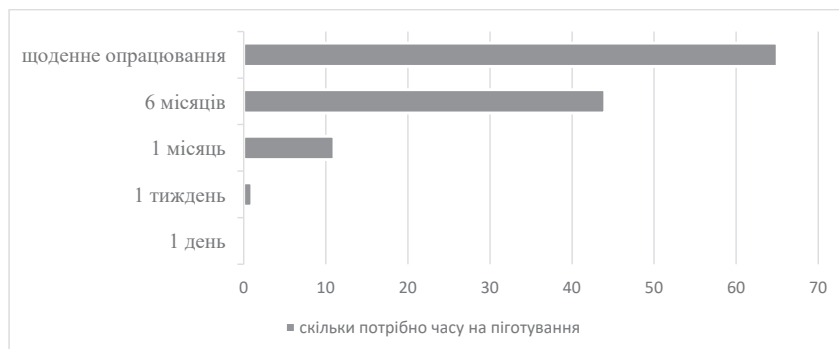

Рис. 1. Розподіл відповідей здобувачів стосовно термінів підготовки до ліцензійних іспитів

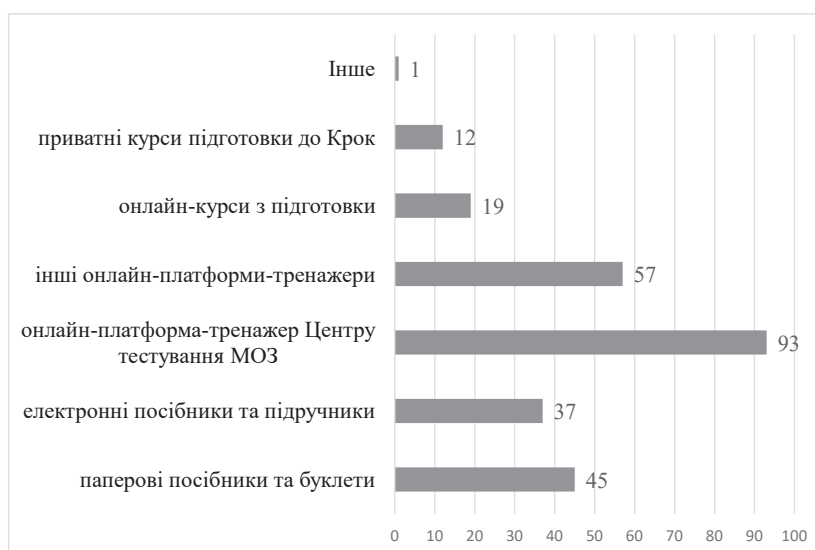

Рис. 2. Розподіл відповідей щодо користування ресурсами університету для підготовки до ліцензійного іспиту «Крок»

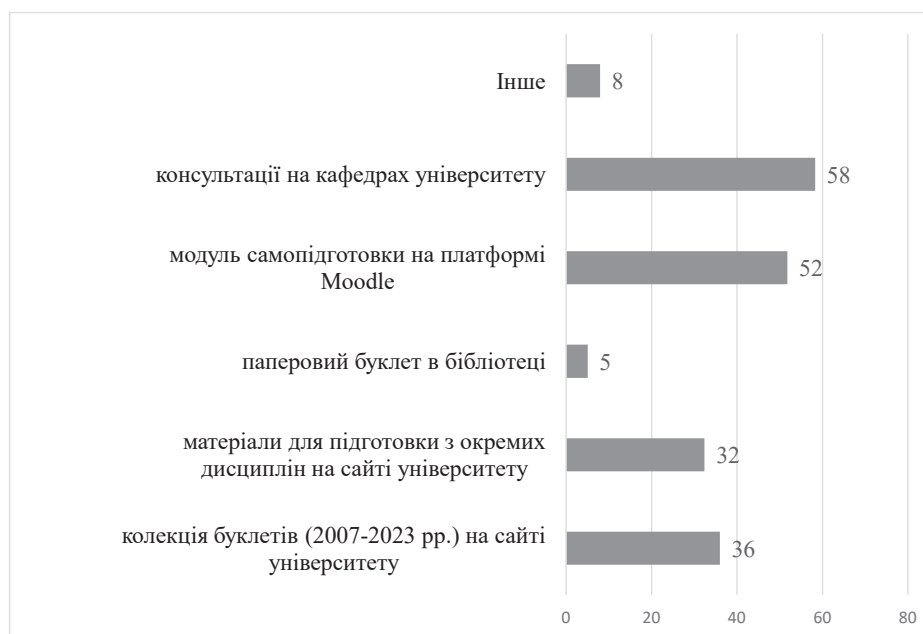

Рис. 3. Розподіл відповідей щодо користування зовнішніми та внутрішніми ресурсами для підготовки до ліцензійного іспиту «Крок»

Консультації на кафедрах та модуль самопідготовки на Moodle є найбільш популярними серед здобувачів, що свідчить про важливість особистих консультацій з викладачами та ефективність дистанційного навчання через платформу Moodle. Водночас традиційні методи підготовки, такі як паперові буклети, мають низький рівень популярності, що може вказувати на поступове витіснення таких матеріалів більш сучасними цифровими ресурсами. Важливість університетських ресурсів, таких як колекції буклетів і матеріали на сайті, також залишається значною, але вони поступаються інтерактивним та особистісно орієнтованим формам підготовки.

Найбільш поширеним методом проведення консультацій було обговорення основних питань за допомогою презентацій та підкреслення ключових слів – 73% респондентів відзначили цей підхід. Обговорення складних питань з викладачем було зазначене 68% опитаних, що також свідчить про його важливість у підготовці. Інші способи проведення консультацій були згадані лише 4% учасників.

Більшість респондентів вважають, що покращення підготовки до ліцензійного іспиту Крок можливо за умов обов'язкових консультацій з викладачами (71%) та онлайн-тренування. Робота зі штучним інтелектом та інші пропозиції мають меншу, але все ж певну підтримку, що може вказувати на потенціал інноваційних підходів до навчання. На погляд здобувачів, оптимальним варіантом підготовки до ліцензійного іспиту є поєднання самостійної підготовки, робота на консультаціях з викладачами університету та тренування на освітньому модулі Центру тестування.

З метою підготовки до проведення етапу випускної атестації здобувачів вищої освіти (об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту) був організований пробний ОСКІ в очному режимі та синхронному режимі відеоконференції.

Робота викладачів та здобувачів медичного та міжнародного факультетів була реалізована на таких станціях:

- внутрішня медицина «Практичні навички»;
- внутрішня медицина «Стандартизований пацієнт»;
- внутрішня медицина «Клінічні навички»;
- акушерство і гінекологія «Стандартизований пацієнт»;
- акушерство і гінекологія «Практичні навички»;
- невідкладні стани / Хірургія «Практичні навички»;
- хірургія «Стандартизований пацієнт»;
- педіатрія «Практичні навички»;
- педіатрія «Гібридний пацієнт».

Робота викладачів та здобувачів стоматологічного факультетів була реалізована на таких станціях:

- ортопедична стоматологія «Практичні навички»;
- терапевтична стоматологія «Практичні навички»;
- ортодонтія «Практичні навички»;
- дитяча терапевтична стоматологія «Практичні навички»;
- хірургічна стоматологія «Практичні навички»;
- анестезіологія / екстрена медицина «Невідкладні стани у стоматології».

Здобувачі всіх факультетів мали можливість опанувати всі види навичок, що будуть включені до фінального іспиту, а саме комунікативні навички, практичні навички, робота зі стандартизованим пацієнтом.

Відповідно до нового «Положення про організацію і порядок проведення об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту в Одеському національному медичному університеті» була створена матриця ОСКІ, оновлені змістовна структура ОСКІ за компетентностями та їх складовими (частки в матриці іспиту) для спеціальності «Стоматологія» та «Медицина», конвертована шкала та критерії оцінювання ОСКІ, структурні компоненти паспорта станції ОСКІ. Алгоритми медичних маніпуляцій розміщені в системі Perquisite Exam та на платформі Moodle у вільному доступі для всіх здобувачів вищої медичної освіти [11].

Найбільш корисним ресурсом для підготовки до об'єктивного структурованого клінічного іспиту здобувачі вважають інформацію, розміщену на платформі Moodle (61%). Алгоритми медичних процедур у системі Perquisite Exam відіграють значну роль у підготовці (32%), що вказує на необхідність наявності доступної інформації до практичного відпрацювання навичок. Проведення пробного ОСКІ на базі навчально-виробничого комплексу інноваційних технологій навчання (НВК ІТН) та консультації на кафедрах університету також високо цінуються, їх корисність відзначили відповідно 42% та 35% респондентів.

Загалом, результати свідчать про переважно позитивний досвід здобувачів у підготовці до ліцензійних іспитів, але респонденти вказують на певні проблеми та можливі напрямки для подальшого покращення навчального процесу.

Основні проблеми, з якими найчастіше стикаються студенти під час підготовки до етапів випускної атестації (ліцензійний іспит «Крок» та об'єктивний структурований клінічний іспит):

- нерівномірне опрацювання практичних навичок: окремі навички повторюються, тоді як інші залишаються не охопленими, особливо на вузьких спеціальностях (офтальмологія, психіатрія, отоларингологія, дерматовенерологія, фтизіатрія тощо);

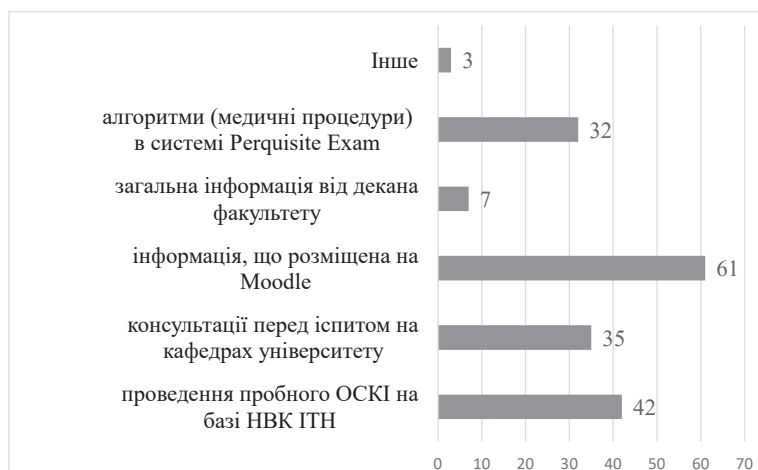

Рис. 4. Розподіл відповідей щодо користування ресурсами для підготовки до об'єктивного структурованого клінічного іспиту ОСКІ

- брак консультацій або недостатня їх якість (без глибокого опрацювання проблемних моментів, пояснення алгоритмів тощо);

- відсутність консультацій з окремих дисциплін (офтальмологія, неврологія, отоларингологія, дитяча хірургія тощо);

- стрес, демотивація, відчуття тиску та перевантаження через нераціональну організацію підготовки.

На підставі отриманих відповідей респондентів можна сформулювати наступні пропозиції для покращення підготовки:

- щорічне оновлення колекції буклетів та матеріалів з підготовки по дисциплінах;

- обов'язкове проведення консультацій, в тому числі з дисциплін, вивчення яких вже завершено на випускному курсі навчання;

- підвищення педагогічної майстерності викладачів – використання наочних матеріалів, методу ключових слів та методу виключення неправильної відповіді при розв'язанні тестових завдань, а також запобігання поспішності під час відповіді на тестові завдання;

- збільшення обсягу матеріалів для підготовки до ОСКІ – створення відео з опрацювання алгоритмів та роботою зі стандартизованими пацієнтами;

- інтеграція алгоритмів ОСКІ у навчальний процес з обов'язковою індивідуальною задачею;

- організація індивідуальних та групових консультацій з викладачами для опрацювання проблемних навичок;

- проведення тренування на станціях із стандартизованими пацієнтами;

- зменшення тиску на студентів та забезпечення їх психологічної підтримки;

- стимулювання студентів до відповідальності за власну підготовку.

Висновок. Здобувачі вказують на необхідність покращення консультацій та підвищення

їхньої якості, а також на важливість практичної підготовки через пробні іспити та симуляції. Вони також пропонують вдосконалити навчальні матеріали та алгоритми, а також залучити до процесу підготовки викладачів із досвідом. Багато пропозицій спрямовані на те, щоб зробити підготовку більш системною та інтегрованою в навчальний процес. Анкетування є достатньо об'єктивним методом оцінки якості підготовки до ліцензійних іспитів з точки зору здобувачів. На підставі отриманої інформації може бути розроблений план коригувальних дій для подальшого покращення якості підготовки до випускної атестації, обов'язково повинен враховуватися психологічний стан студентів – можуть бути запропоновані додаткові консультації та проведення психологічна підтримка.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Ред. від 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/conv#n1663> (дата звернення 14.04.2025).

2. Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту: Постанова від 19 трав. 2021 р. № 497 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D0%BF#n54> (дата звернення 14.04.2025).

3. Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступенів фахової передвищої освіти та вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я»: Постанова від 19 трав. 2018 р. № 334 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-%D0%BF#n9> (дата звернення 14.04.2025).

4. Центр тестування при МОЗ України URL <https://www.testcentr.org.ua/uk/> (дата звернення 14.04.2025)

5. Про затвердження змін до Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів : Наказ від 24.05.2024 р. № 900 / МОЗ України. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-24-05-2024-900-pro-zatverdzhennya-zmin-do-poryadku-umov-ta-strokiv-rozroblennya-i-provedennya-yedinogo-derzhavnogo-kvalifikacijnogo-ispitu-ta-kriteriyiv-ocinyuvannya-rezultativ> (дата звернення 14.04.2025).

6. Medical Students' Training For a Final Examination in Surgery – The Technion Experience / Rosenberg N. et al. *Medical Education Online* : [serial online]. 2007. Vol. 12. URL: <http://www.med-ed-online.org> (Last accessed: 14.04.2025).

7. Zelesniack E., Oubaid V., Harendza S. Final-year medical students' competence profiles according to the modified requirement tracking questionnaire. *BMC medical education*. 2021. Vol. 21, N 1. P. 319. doi: 10.1186/s12909-021-02728-2

8. Lazarus P. A. Patients' experiences and perceptions of medical student candidates sit-

ting a finals examination. *Medical Teacher*. 2007. Vol. 29, N 5. P. 478–483. doi: 10.1080/01421590701509621.

9. Introducing an assessment tool based on a full set of end-of-training EPAs to capture the workplace performance of final-year medical students / Peters H., Holzhausen Y., Maaz A. et al. *BMC Medical Education*. 2019. N 19. P. 207. URL: <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1600-4> (Last accessed: 14.04.2025).

10. Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ. *Одеський національний медичний університет* : вебсайт. URL: <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu.pdf> (дата звернення 14.04.2025)

11. Положення про об'єктивний структурований клінічний іспит. *Одеський національний медичний університет* : вебсайт. URL: https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennja_pro_obiektivnij_strukturovanij_praktichnij_klinichnij_ispit.pdf (дата звернення 14.04.2025)